

Zaanstreek-Waterland

Strategische Agenda 2018-2021

**Een gezond en veilig bestaan voor onze inwoners in
Zaanstreek-Waterland**

Vastgesteld | Algemeen Bestuur 18 oktober 2018

Inleiding

In de door het Algemeen Bestuur in december 2016 vastgestelde bestuurlijke visie op de GGD is vastgelegd dat de GGD, vanuit een pro-actieve en ondernemende opstelling, naast de reguliere taken op grond van de Wet publieke gezondheid breder in het sociaal domein actief kan zijn. Dit kan het geval zijn voor taken die passen binnen de kaders van de Wet publieke gezondheid maar waarbij niet wettelijk is bepaald dat de GGD deze taken moet uitvoeren alsook taken op het snijvlak van de Wet publieke gezondheid en de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet. Hiertoe wordt een helder afwegingskader gehanteerd om te beoordelen of de GGD deze taken ook daadwerkelijk kan gaan uitvoeren en vanuit welk regime (gemeenschappelijke regeling of contracttaak).

In de bestuurlijke visie is de volgende missie opgenomen.

GGD Zaanstreek-Waterland beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid en de sociale veiligheid van alle mensen in de regio. Daarbij staat een preventieve en collectieve aanpak voorop, met specifieke aandacht voor bevordering van participatie en ondersteuning van de eigen regie van mensen. Als uitvoeringsorganisatie van de gemeenten sluit de GGD aan bij de gemeentelijke verantwoordelijkheden in het sociaal domein.

De GGD werkt vanuit de bedoeling dat mensen in Zaanstreek-Waterland gezond en veilig kunnen leven, waarbij;

- De GGD denkt en werkt vanuit preventie. Op specifieke taken verlenen we hulp, maar ook daar is preventie het uitgangspunt. Als het nodig is leiden we toe naar passende zorg. Ons uitgangspunt is de eigen regie van burgers, we doen wat nodig is en niet meer dan dat.
- De GGD een sterke basis heeft van kennis, kunde en ervaring. We spelen in op relevante ontwikkelingen. We signaleren, denken vooruit en adviseren. We herkennen wat nodig is en denken mee over oplossingen als deskundige gesprekspartner.
- De GGD overziet het speelveld en maakt verbinding met andere partijen. Wij ondersteunen gemeenten in het aanpakken van hun opgaven en werken op basis van hun vragen. De gemeenten zijn probleemeigenaar. Wij bieden een breed aanbod van samenhangende en elkaar versterkende diensten.

De GGD doet dat met de kernwaarden ondernemend, samenwerkend, pro-actief, en deskundig.

De GGD werkt vanuit het concept "Positieve Gezondheid": het vermogen van mensen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.'

Kerntaken GGD

De kerntaken voert de GGD uit in vier pijlers:

1. **Monitoren, signaleren en adviseren:** De GGD adviseert gemeenten over hun beleid op het gebied van preventie, gezondheidsbevordering en -bescherming vanuit een brede kennisbasis. Daartoe behoort het signaleren en monitoren van gezondheidsrisico's in de fysieke en sociale omgeving en het adviseren over gezondheidseffecten van bestuurlijke beslissingen op andere beleidsterreinen. Dit gebeurt met eigen instrumenten (epidemiologisch onderzoek) en signalen uit het regionale en landelijke netwerk.
2. **Uitvoerende taken gezondheidsbescherming:** De Wet publieke gezondheid noemt een aantal gezondheidsbeschermende taken waarvoor een bepaalde mate van specialistische medische kennis van belang is. Het gaat om de uitvoeringstaak van infectieziektebestrijding, medische milieukunde en technische hygiënezorg.
3. **Publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crises:** Verschillende taken moet de GGD ook in opgeschaalde situaties kunnen uitvoeren. Dit vraagt om specifieke voorbereiding. De GGD geeft gezondheidskundig advies over infectieziektebestrijding, gevaarlijke stoffen, psychosociale hulpverlening en gezondheidsonderzoek na rampen en voert daarvoor ook een deel van de taken uit.
4. **Toezicht houden:** Toezicht kan op verschillende manieren worden ingevuld. Toezicht kan meer signalerend en adviserend of beïnvloedend van aard zijn of juist meer controlerend. De GGD heeft een toezichthoudende taak in de kinderopvang en houdt samen met NVWA het toezicht op ondernemers voor het gebruik van tatoeage- en piercingmateriaal (controle op hygiëneregels). Ook uitvoerende taken in het kader van gezondheidsbescherming,

infectieziektebestrijding, medische milieukunde en technische hygiënezorg hebben toezichtaspecten.

Naast deze taken, die wettelijk verplicht bij de GGD zijn belegd, omvat de Wet publieke gezondheid ook de jeugdgezondheidszorg. Daarom voert de GGD naast de kerntaken op grond van de Wet publieke gezondheid, op verzoek van gemeenten activiteiten uit op grond van andere wetten, zoals de Jeugdwet en de Wmo. De GGD levert in onze regio de Jeugdgezondheidszorg aan de gemeenten. Daarnaast voert de GGD een aantal taken uit in opdracht van één, meerdere of alle gemeenten als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein.

Uitgangspunten strategische agenda

- In de uitvoering van haar missie werkt de GGD in opdracht én in samenwerking met gemeenten, en overlegt indien nodig over nieuwe contracttaken
- De GGD voert de kerntaken uit om een gemeenschappelijk niveau van gezondheid in de regio Zaanstreek-Waterland in stand te houden.
- Samen met gemeenten denkt en werkt de GGD aan het vormgeven van preventie.
- De GGD zoekt nadrukkelijk de verbinding tussen de publieke gezondheid en het sociale domein. De GGD streeft daarbij een integrale aanpak na met de verschillende beleidsterreinen zoals bijvoorbeeld Jeugd, Wmo, Sport, en Ruimtelijke Ordening. Er is nauwe samenwerking met lokale jeugd- en wijkteams, onderwijs, GGZ, zorginstellingen en politie.

In de uitvoering van een aantal taken, zoals de Jeugdgezondheidszorg, is de GGD ingebed in de wijken en heeft een uitgebreid netwerk met andere basisvoorzieningen. Versterking van de samenwerking met lokale teams en jeugdteams zorgt ervoor dat ondersteuning van gezinnen zoveel mogelijk dichtbij huis, zo gewoon mogelijk en binnen het eigen netwerk plaatsvindt. Hiermee kan doorverwijzing naar gespecialiseerde hulpverlening voorkomen worden. Dit concept heeft zijn waarde bewezen en dient als richtsnoer voor de regio Zaanstreek-Waterland.

Strategische agenda

De landelijke preventieprioriteiten, zoals benoemd in de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2016-2019 zijn voor de gemeenten en de GGD leidend.

Op basis van de ambities van de gemeenten ten aanzien van de gezondheid van hun inwoners, en de landelijke en regionale gezondheidscijfers, is de strategische agenda van de GGD voor de komende vier jaar opgesteld met twee belangrijke ambities:

1. een gezonde leefstijl
2. een gezonde en veilige leefomgeving

1. Een gezonde leefstijl

Ambitie

De GGD richt zich op het bevorderen van een gezonde(re) leefstijl van onze inwoners door de inzet van preventieve activiteiten.

Op grond daarvan zet de GGD de komende vier jaar in op:

1. Het terugdringen van overmatig gebruik van genotmiddelen
2. Het bevorderen van bewegen
3. Het voorkomen van depressie en eenzaamheid
4. Het terugdringen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen
5. Een flexibele Jeugdgezondheidszorg als basis

Het terugdringen van overmatig gebruik van genotmiddelen. Drugs brengen veel schade toe aan de lichamelijke en geestelijke gezondheid. Ook heeft drugsgebruik gevolgen voor de omgeving, zoals huiselijk geweld, criminaliteit en overlast op straat. De GGD werkt aan preventie en goede hulpverlening om risico's op (gezondheids)problemen te beperken.

Het bevorderen van bewegen. Bewegen is goed; meer bewegen is beter. Sporten en bewegen heeft een positief effect op het fysiek functioneren, energie, pijn en gewicht en zelfs op het mentaal

welbevinden, op eigenwaarde en veerkracht, en het draagt bij aan sociaal-maatschappelijk participeren. De GGD gebruikt bewegen bij het bevorderen van een gezonde leefstijl.

Het voorkomen van depressie en eenzaamheid. Steeds duidelijker wordt dat depressiviteit een groot probleem onder de bevolking is. Dat kan zich onder meer uiten in eenzaamheidsklachten en toename van suïcide (-gedachten). Bekend is dat eenzaamheid invloed heeft op de gezondheid. Eenzaamheid kan leiden tot (verdieping van) depressie, vergroot de kans op hart- en vaatziekten en op de ziekte van Alzheimer. De GGD richt zich op het signaleren en tegengaan van de eenzaamheidsproblematiek, van depressieve klachten en afname van het suïcidepercentage.

Het terugdringen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen staat prominent op de agenda. Ongeveer 15% van de gezinnen in Zaanstreek-Waterland heeft moeite met rondkomen. Armoede kan een negatief effect hebben op de gezondheid. Mensen die moeite hebben rond te komen, bezuinigen op vrijetijdsvoorzieningen. Dit heeft een negatief effect op de maatschappelijke en sociale participatie. De verschillen in levensverwachting in Nederland tussen hoog- en laagopgeleiden zijn groot: hoogopgeleide mannen en vrouwen leven respectievelijk 14,3 en 15,3 jaar langer zonder beperkingen.

Een flexibele jeugdgezondheidszorg vormt de basis voor het bevorderen van een gezonde leefstijl. Wij zijn in staat vroegtijdig signalen op te vangen en te werken aan de uitvoering van bovengenoemde thema's. Wij zetten naast de collectieve preventieactiviteiten in op maatwerk om al vroeg in de ontwikkeling van het kind een gezonde leefstijl te ontwikkelen (zowel fysieke als psychische) in een gezond leefklimaat (thuis, school, omgeving).

2. Een gezonde leefomgeving

Ambitie

De GGD draagt bij tot het creëren van een gezonde leefomgeving, die bewoners uitnodigt tot het ontwikkelen van gezond gedrag.

Het creëren van een gezonde leefomgeving is gericht op drie thema's:

1. Tegengaan van roken
2. Bevorderen van de gezonde school
3. Gezonde fysieke omgeving

Het tegengaan van roken wordt bevorderd door de rookvrije generatie als uitgangspunt te nemen. Het is het speerpunt in het bevorderen van een gezonde leefomgeving. De GGD onderschrijft de landelijke doelstelling van "de rook vrije generatie". Wij willen rookvrij opgroeien vanzelfsprekend maken. Ieder kind dat geboren wordt, moet de kans krijgen om volledig rookvrij op te groeien.

Bij het bevorderen van een gezonde leefomgeving hoort de gezonde schoolomgeving gestimuleerd door de Gezonde school aanpak. De komende vier jaar streven we naar 100% aangesloten scholen op de Gezonde school aanpak. Aansluitend daarop streven we ook naar een gezonde kinderopvang.

Bij het invoeren van de Omgevingswet heeft het bevorderen van gezondheid in relatie tot de fysieke omgeving en de ruimtelijke ordening een belangrijke rol. In een gezonde leefomgeving wordt het bewegen bevorderd, wordt ontmoeting tussen jongeren en ouderen makkelijk gemaakt (zodat het gevoel van eenzaamheid bij ouderen wordt bestreden), en wordt gewerkt aan de kwaliteit van binnen- en buitenlucht.

Zaanstreek-Waterland

Postbus 2056 • 1500 GB Zaandam
Vurehout 2 • 1507 EC Zaandam
Telefoon (0900) 254 54 54 • Fax (075) 616 30 16
info@ggdzw.nl • www.ggdzw.nl